

полагајуће покаанїа, ⟨...⟩ дѣль. и вѣры на в(ог)а ...; прекид на л. 242δ, у Јев 9,12: ...
ни крѣвню козлею и юнчею, наставак на л. 237а, у Јев 10,10: тѣла і(со)҃х(рнсто)ва єа⟨...⟩.

Марїналије и зайиси

Редакторске исправке (обично испуштени слогови), унутар текста; богослужбена упутства, киноваром: дани читања са устаљеним богослужбеним формулама (унутар текста или на маргинама), „живе“ ознаке (на горњој маргини) и бројеви зачала (на спољној маргини);

1а: плавом бојицом број 787;

испод, црвени отисак печата са легендом: V PRAZE;

166δ: се же и сѣбота по просвѣ;

248δ: отисак печата с л. 1а;

изнад, хемијском оловком, инвентарни број: II-2420/81.

Изабрана лиѣераѣура

Dragoun 2011, 73–74, бр. 16 (аутори овог описа: Michal Dragoun, Václav Čermák).

10

IX F 1 (Š)

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ СИМЕОНА ОД ДОМЕНТИЈАНА

1780.

Кодиколошки опис

Папир, л. (II) + 78 + (1), 220 × 177 мм, текст 197 × 150 мм, 18–19 редова. Листови 74δ–78δ су неисписани. На л. 78а налепљен је дволист папира с Драфарикивим преписом Доментијановог записа из Житија св. Симеона.

Повез

Картонски повез.

Време насѣанка

Према сведочанству митрополита Стефана Стратимировића са л. (I)δ, преписан је 1780. преписао монах Теодосије у манастиру Хиландару.

Писмо и језик

Писмо је грађанска ћирилица. Језик је рускословенски са рускословенским правописом. Срећу се примери писања и уместо ы (пребивајуће).

Сликани украс

Рукопис је писан црним мастилом. Орнаментике нема.

Садржина

Житије свейої Симеона од Доментијана, у целини, са Доментијановим колофоном на л. 73а-74а.

2а-74а: житије св. Симеона од Доментијана: Житіє и жизнь преп[о]д[о]бнаго О(ть)ца н(а)шего Сїмeонa сeрбскаго новаго мїроточца и великаго чюдотворца. Помышлаю дѣло сїе великое и преславное ...

Мариналије и зайиси

(I)а: прва белешка митрополита Стефана Стратимировића, из 1803: Іакво въ сїе время въ м(о)н(а)стырѣ Хилендарѣ горѣ помянутому Феодосію подобнѣншїи, и честностію житїа, и наследїемъ званїа, и забавленїемъ въ чтенїи, и писанїи Іеромонахъ и Пронгѣмень Леонтїи (:посѣтителъ Гроба Г[оспо]дня:) родомъ изъ Далмаціи, постригомъ Хилендарецъ; многїи благоподражаемыи образъ цѣлаго своего добродѣтелнаго житїа поведенїемъ; Старъ уже близъ до 60. лѣтъ возраста нын. знаменано въ Карловцѣ 10 Септемврїа 803 года Стеф. Стратимїровичъ. м. р.;

испод: Шафарикова напомена (Haec in separato folio descripta, Msto Carlovicensi imposita sunt. P. J. Sch.);

(I)б: друга белешка митрополита Стефана Стратимировића, такође из 1803: Сен Рѣкописъ, и иннын многїи въ сїе время изъ м(о)н(а)стыра Хилендара свято Афонскїа Горы приносимыи, писаны быша рѣкою Екклїасїарха, и Іеромонаха Феодосїа, Срблына, въ м(о)н(а)стырѣ Хилендарѣ поживша преко 40 лѣтъ и умерша оубо 796-798 года. Сен Честнын Іеромонахъ родилса въ Кесарїи т:е: въ Славонїи, недадеи се рѣкопїсѣмъ Делавїна Пакраткїа Епархїи; Нынъ въ С. Крещеныи нма Фома постриженъ въ м(о)н(а)стырѣ Хилендарѣ, и цѣлое время жизни своєї трѣдилса о службѣ церковнои, и писанїи рѣкописовъ. От кого вси за нынѣ тамо живѣщїи и нѣчто писати могѣщїи Калїграфїи и зананїа и Калїграфїю научиша. Сказа ми сїе о(ть)ць Архїмандритъ м(о)н(а)стыра Вѣсѣльскїа Фристовинни съцагво, Курь Арсенїи (Гаговичъ:) сего 803 года, въ пѣтешествїи своемъ въ Россїю, нѣкое время здѣ у насъ находившїи; Иже тогожъ м(о)н(а)стыра Хилендара Пронгѣмень и оконцъ сихъ м(о)н(а)стыренъ обновитель есть, и дважди посѣ(ти)тель Гроба Г[оспо]дня: Равнѣ же и слѣдѣющее сказѣющїи записахъ;

испод: Шафарикова напомена (Testimonium de Monacho Theodosio. Nota);

(II)а: Шафариков власнички потпис (Pawel Josef Šafařík m. p.);

1a: запис подударан оном на почетку тзв. Карловачког рукописа (Библиотека Српске патријаршије 89) – Во славу С(в)а)тына Единосушныа, животворащяа, и нераздѣлимыа тро(н)цы, О(т)ъца, и С(ы)на, и с(в)а)таго Д(оу)ха, Бл(а)гословеніемъ С(в)а)щеннаго Собора и всего ѿ Хр(и)стѣ Братства, С(в)а)тына и С(в)а)щенныа, Ц(а)рскїа и Патрїаршескїа, С(в)а)товведенскїа б(о)гоматерныа обители, и великїа Ставропігїалныа чудотворныа Лавры Славено-Сербенїа, Монастыря Хиландара: преписаа с подлиннаго сїа Д(х)шеполезнаа Книга житїа с(в)а)тыхъ просвѣтителен Сербскихъ, Пр[є]п[о]д[о]бнаго Сѣмѣона Мѣроточца, и С(в)а)тн-тела Саввы чудотворца. Возбужденіемъ, Настояніемъ, и всякимъ тщанїемъ[ъ], Его Пре(т)ьст-ности Господина отца Тимофеа Іоанновича, тоажде с(в)а)тына обители многозаслуженнаго Пронгѣмена, во с(в)а)тѣн Горѣ Афонстен, в' м(о)н(а)стырѣ Хиландарѣ, в' лѣто Мїровытїа, Жспн (=7288). ѿт р(о)ждѣ)ства же по Плотн Б(о)га Слова, Жп (=1780). Іхлїа кїї (=28);

1б: Шафарикова белешка из 1829, на латинском;

2a: Шафарикова белешка, испод заглавља, о Карловачком рукопису као предлошку (E Manuscr. Carlov. infol. – Fol. 117v. usque 174v.).

Изабрана лиѣература

Vašica, Vajs 1957, 206–207, бр. 105.

11

IX F 7 (Š 25)

ЖИТИЈА СВЕТОГ СИМЕОНА И СВЕТОГ САВЕ ОД ДОМЕНТА друга половина XV века

Кодиколошки опис

Папир, л. (IV) + 434 + (12), 211 × 138 мм, текст 143 × 95 мм, 19 редова. Непотпун кодекс, без почетка, завршетка и бројних листова у средини; сачувана су укупно 392 листа првобитног кодекса. Недостају л. 1–22, 24–25, 28–29, 32, 40, 122–123, 145 (са Шафариковим додатком)–147, 189–192, 247–248, 427, 430–431 и 434; на крају је убачено још 12 нефолијираних листова. Прекид у тексту постоји и између л. 34 и 35.

Потпуна књига је имала 55 кватерниона, означена на средини доње маргине првог листа recto, односно последњег листа verso; Шафарик је обележио накнадно убачени л. 434 као последњи лист 54. свешчице. Данас у целини недостају 1, 2. и 55. свешчица, а изгубљени су и поједини листови из 3, 4, 5, 16, 19, 24, 31 и 54. Постоје две фолијације, обе арапским цифрама. Старија фолијација, можда изведена руком писара Теодосија Хиландарца у XVIII в, није доследна или је испреметана, накнадним довођењем листова у логични

редослед. То се могло десити приликом Шафарикове реконструкције рукописа, када је он извршио и нову фолијацију. Старија фолијација почиње бројем 26 на Шафариковом л. 30, а окончава се садашњим л. 118.

Када је реч о оштећењима, од л. 35 остала је само доња половина, а оштећени су и л. 63, 64, 137, 160, 169, 243 и 379. Постоје и рупице које су направили црви. Судаћи према л. 243б, извесна репарација је могла бити рађена у XVIII в. Хартија је знатно потамнела.

Повез
Из XIX века; чине га дрвене корице пресвучене тамномрком кожом.

Време насџанка
Према филигранолошкој датацији М. Гроздановић-Пајић, књига је настала у другој половини XV века.

Писмо и језик
Писмо је полууставно са елементима брзописа.

Језик је српскословенски, са цртама и рашке и ресавске правописне традиције. Рукопис је једнојеров, исписано је само њ. Има примера са вокализацијом полугласника у а (множаство, цр(ь)кв(ь)нїи). После палаталних сугласника чешће се налази непрејотовани вокал (гонитела, крала, спод[о]блень, оумовленню, испльнающѣ, понстинѣ, понеже). Вокал с прејотацијом понегде је исписан и после тврдог консонанта (ниѣ, оумашашѣ, ниѣашѣ, б(огороди)циѣ, сѣмелонѣ). Среће се удвајање слова а или и у групи їи (славаа, стефанаа, странаамь, ѿт вьстокаа къ запаадѣ, съхранитїи), али и удвајање њ у слабом положају (съ вїишѣ помощь, оупоканїѣ, оставитѣ). Чувају се облици дуала (и колѣнѣ мои из'немогоста ѿт поста).

Сликани украс

Текст је писан црним мастилом. Киноваром су наглашене самојавним једноставна иницијална слова, чија висина незнатно прелази изнад граница текста, као и поједина заглавља у другој половини рукописа.

На маргини л. 222б црним и црвеним мастилом изведен је вињета с представом руке која држи украс у виду пупољка.

Садржина

Житије свейої Симеона и Житије свейої Саве од Доментијана. Симеоново житије нема почетак и више листова из средине, док му је крај дописао Шафарик; слично је и са Савиним житијем.

23а-145б: житије св. Симеона од Доментијана, од места: положоу на морихъ роукѣ его и на рѣкахъ десницѣ его ...; прекид иза л. 23б: ... си же пр(ѣ)подобнїи ѿ(т)ць нашѣ

по истинѣ прѣвѣѣ вѣрова къ х(ри)с(т)у б(ог)у всѣх, наставак на л. 26а: (...)юше (?) испль-
 бл(а)га, и богатеѣ се ...; прекид иза л. 27б: ... они же надеюши се на силоу свою, и съва-
 ше множаств(о), наставак на л. 30а: (...)скому възвращьшоу се въ свое вл(а)д(ы)ч(ь)ствѣ
 ...; прекид иза л. 31б: ... прїилож'но пѣки се ѿ немь тако, наставак на л. 33а: (...)нн
 ѿскрѣбѣ, и ѿпечали се, ѿ ѿшдьствїи въ с(ве)тоую гороу любимаго с(ы)на своего ...; пре-
 кид иза л. 34б: ... тако с(ы)нъ ваю любими вама мирь съ оставивь, и послѣдова х(ри)с(т)ю.
 наставак на л. 35а: (...)наю. о недомысл(...)сти, вънезапхъ бивши нама а как' ли плачь
 натневѣ ...; прекид иза л. 39б: ... в'схъ землю ѿс(ве)тїи, и пастоуши словѣснихъ, наставак
 на л. 41а: Како б(о)гомощдрїа добротее твои почюдим' се ...; прекид иза л. 121б: ... да
 множен множхъ слъзнїе мол(ь)би мое твоемоу пр(ѣ)подо(...), наставак на л. 124а: по истинѣ
 ѿскрѣбѣ о пагоубе ѿ(ть)частва своего ...; прекид иза л. 144б, у Доментијановом запи-
 су: ... Бл(а)говерномхъ же кралю нашемхъ съ в'семи си, што Шафарик на л. 145а–145б
 допуњава према тзв. Карловачком препису (Библиотека Српске патријаршије
 89): ми прѣдреченным м(о)н(а)ст(ы)рь ..., до краја;

148а–433б: житије св. Саве од Доментијана, од места: (...)воуниєю. Съ бог(о)мь да-
 рован'ною емхъ сврьстїю ...; прекид иза л. 188б: ... и д(о)ушею правѣд'ною, и бл(а)годатїю
 х(ри)с(то)вою, и любо(...), наставак на л. 193а: (...)ждь. тако иже се ѿбрѣтають вьходещїи,
 нсходещїи, или б(о)га рад'ни...; прекид иза л. 246б: ... Прославише б(о)га въ Троици, тво-
 рѣ(...), наставак на л. 249а: (...)ла вашего, добрїи образь вама показав'шаго ...; прекид
 иза л. 426б: ... и то слышавь ц(а)рь прѣбол'шоу жалость прїеть и сплннѣ болаге его. И всн же
 гражда(...), наставак на л. 428а: прокаженни ѿчищают' се, и гоме... ишеть ...; прекид
 иза л. 429б: ... и вьскорѣ оускочихъ и просто стахъ, и в'схъ здравь... наставак на л.
 432а: радостню вѣдетъ въ свое ѿт(ь)ч(ь)ство ...; најзад, садашньи текст се завршава
 речима са л. 433б: ... еже вѣ емхъ оуготовль ть, бог(о)люб'ни кра... (а)д(и)с(ла)вь, и въ
 томь положише и, чь(...).

Марїиналије и зайиси

Писар је дописивао испуштене делове текста на маргинама појединих ли-
 стова;

Iа: Шафариков власнички потпис из 1830 (Pawel Josef Šafařík m. p. 1830.);

IIа: налепљени листић са Шафариковим списком недостајућих листова и на-
 поменама о животу св. Симеона;

IIIа: налепљени листић с Шафариковим напоменама о животу св. Саве;

IVа: Шафарикове напомене о кодексу;

49б: руком старије фолијације, наведен је извор јеванђељског цитата употре-
 бљеног у тексту;

422б: два избледела записа; из једног се може разазнати година (1726);
 трагови записа на 428б, 429а и 433б.

Напомене

Једна од рукописних књига које је Шафарик набавио захваљујући Самуилу Маширевићу (уп. Јухас-Георгиевска 2003, 117).

Изабрана лиџераџура

Vašica, Vajs 1957, 210–211, бр. 109; Гроздановић-Пајић 1968, 451, бр. 9; Јухас-Георгиевска 2003, 112–118; Шафарик 2004, 163–165, бр. 181.

12
IX F 10 (Š 14)

ХОДОШКИ ЗБОРНИК
прва трећина XV века

Кодиколошки опис

Папир, л. (IV) + 188 + (3), 210 × 142 мм, текст 165 × 90 мм, 26 редова. Тачан број оригиналних листова је 176. Непотпун кодекс, без почетка, завршетка и више листова из средине. Уместо недостајућих листова (1, 8, 9, 128, 129, 131, 140, 146, 181, 184, 185 и 188), Шафарик је убацио листове хартије од којих је л. 1 (почетак садржаја), као и 8–9 (недостајући део Синтагме Матије Властара), лично исписао, док су остали празни. Лист 134 дописан је накнадно.

Двадесетчетири свешчице означене су на средини доње маргине првог листа recto и последњег листа verso. Четири нефолијирана листа на почетку не припадају означеним свешчицама. Изгубљени листови припадали су св. 1 (I и VIII), 2 (I), 16 (VIII), 17 (I и III), 18 (IV), 20 (I), 23 (V и VIII) и 24 (I и IV); св. 24 је бинион. Фолијација је Шафарикова и завршава се на л. 187.

Књига је направљена од танке, данас остале хартије. Бројни листови су оштећени, укључујући мање или веће делове текста: 130, 132–133, 135–139, 141–143, 151–153, 163 и 174; оштећени делови појединих листова су надомештени приликом реконструкције кодекса. Доњи део спољне маргине л. 110–127 такође је оштећен, али је текст на њима очуван. Рукопис је у прошлости био оправљен местимично исписаном хартијом, вероватно, из XVI века.

Повез

Из XIX века.